

ข่าวสาร งานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑๖ ประจำเดือน ธันวาคม ๒๕๕๖

ผลงานการวิจัยและพัฒนา

- 🌱 การศึกษาบทบาทและภารกิจของราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต
- 🌱 ศาสตร์รัฐธรรมนูญกับการพัฒนาทางการเมืองไทย

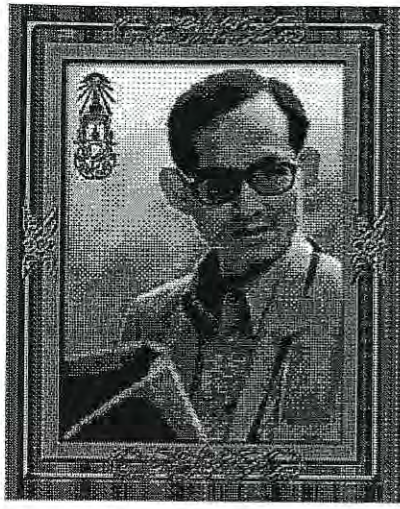
บทความที่น่าสนใจ

- 🌱 นำท่อม : อดีต ปัจจุบัน และอนาคตกับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ

“ข้อมูลมาตรฐาน วิชาการก้าวไกล รัฐสภาไทยก้าวหน้า”

สำนักวิชาการ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗ - ๘ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๒

ทีมาຍโก โหตุ มหาราชา

พ่อประดุจ	อินทรโพธิ์ทอง	พ่อองทวยราชกุมาร
พ่อผู้ปราชญ์	เจียรนยาวิชาญ	ตั้งธาวาไทย
พ่อผู้ทรง	ตราภคตรา	นำชาติไทย
เพื่อพ่อของไทย	เกษมสุข	ทุกหมู่ชน
พ่อผู้ก่อ	กำเนิด	ทฤษฎีใหม่
พ่อผู้ทรง	ขจัดภัย	ไทยสยาม
พ่อดำรง	น้ำพระทัย	อันงดงาม
ทั่วเขตคาม	ต่างแดนต่าง	ชาติ
พ่อทรงมี	ทศพิธธรรม	อันล้ำเลิศ
พ่อประเสริฐ	เหนือคำใด	จะกล่าวขาน
พ่อพากเพียร	พร้าอัน	อันนานกาล
เพื่อแผ่นดิน	สยามประเทศ	ให้ยั่งยืน
พ่อคือพระ	สถิตยในใจ	ไทยทั่วหล้า
พ่อประชา	ต่างน้อมจิต	อันสืบ
ขอให้พ่อ	ทรงพระเกษม	และสำราญ
ตราบเท้านาน	อัน	นिरันดรเทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า ข้าราชการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

วัตถุประสงค์

- เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านงานวิจัย
- เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านงานวิจัยให้แพร่หลายและทันต่อสถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
- เพื่อให้เกิดทางเลือกที่หลากหลายในการแสวงหาความรู้ประกอบการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติของรัฐสภา

เป้าหมาย

สมาชิกรัฐสภา ข้าราชการ และประชาชนผู้สนใจทั่วไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

จัดพิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑๑๑ เป็นรายเดือน (ปีละ ๑๒ เล่ม)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ผลงานการวิจัยและบทความย่อ	
✿ การศึกษาบทบาทและภารกิจของราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต	๑
✿ ศาสตร์รัฐธรรมนูญกับการพัฒนาทางการเมืองไทย	๖
✿ ปัจจัยบ่งชี้สาเหตุการใช้และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดยโสธร	๑๐
✿ เชียงใหม่ ๗๐๐ ปี พัฒนาการของระบบการเมือง - การบริหาร	๑๓
บทความที่น่าสนใจ	
✿ นำท่วม : อดีต ปัจจุบัน และอนาคตกับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ	๑๕
รายการวิจัยก้าวไกล	๒๑
ข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา	
✿ ความเป็นนักอ่านของนักเรียนไทย	๒๒
✿ วิจัยยาโรคปริทันต์	๒๔
สาระน่ารู้งานวิจัยและพัฒนา	
✿ ผลวิจัยแฝงลอยหน้าโรงเรียน	๒๕
✿ ต้นเหตุภาวะลิ่มเลือดแข็ง	๒๖
✿ ยืน...ทำให้อ้วน	๒๗

ผลงานวิจัยและบทความ

ชื่อเรื่อง	:	การศึกษาบทบาทและภารกิจของราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต
ผู้วิจัย	:	นายเชนทร์ วิวัฒน์บวรวงศ์ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๔๒
สถาบัน	:	วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
ปีการศึกษา	:	๒๕๕๒ - ๒๕๕๓

ความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการบริหารราชการแผ่นดินไว้ประการหนึ่งว่า “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง...” แต่การกระจายอำนาจหรือการให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศ ดังนั้น การจัดการความสัมพันธ์ของโครงสร้างหลักในการบริหารราชการแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดบทบาทและภารกิจระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคกับราชการส่วนท้องถิ่นในอนาคตจะต้องชัดเจน สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ต้องมีการถ่ายโอนภารกิจที่เคยดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยเฉพาะราชการส่วนภูมิภาคต้องมีการปรับบทบาทและภารกิจของตนให้สอดคล้องกับแนวทางการกระจายอำนาจที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาความเห็นของหัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคว่า บทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในอนาคตควรเป็นเช่นไร โดยจะศึกษาจากส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุขที่เป็นส่วนภูมิภาค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจของหน่วยงานที่ควรถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการเตรียมการถ่ายโอนภารกิจ

๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต

๓. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมเสนอแนะแนวทางการปรับบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคและแนวทางการถ่ายโอนภารกิจของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการที่ควรถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการปรับบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสำรวจข้อมูลจากหัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุขใน ๒๕ จังหวัดทั่วประเทศ ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น และแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดบทบาท เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการศึกษา

๒. สำรวจความคิดเห็นของหัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคที่สังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน ๖ หน่วยงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๔ หน่วยงาน และกระทรวงสาธารณสุข จำนวน ๑ หน่วยงาน โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง ๑ ใน ๓ ของจังหวัดทั่วประเทศ เท่ากับ ๒๕ จังหวัด และสุ่มจังหวัดตัวอย่างด้วยวิธีแบบสัดส่วน (Quota Sampling) เพื่อให้ได้จังหวัดตัวอย่างกระจายในทุกภาคของประเทศ ดังนี้ ภาคเหนือ ๖ จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๖ จังหวัด ภาคกลาง ๘ จังหวัด และภาคใต้ ๕ จังหวัด

๓. ผู้วิจัยสร้างเป็นแบบสอบถามขึ้นมาเอง ๑ ชุด เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคสังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุขกรอกข้อมูลและความคิดเห็น ผลการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ จำนวน ๒๖๘ คน จากนั้นนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ผลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

๑. บทบาทของราชการส่วนภูมิภาคในอนาคต หัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่เห็นว่า บทบาทของราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด) ในอนาคต ต้องทำหน้าที่แทนรัฐบาลในการสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินงานของส่วนท้องถิ่น ต้องเป็นตัวเชื่อมประสานระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น และควรเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เสริมบทบาทของท้องถิ่นในส่วนที่เกินขีดความสามารถของท้องถิ่น ตามลำดับ สำหรับประเด็นที่หัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย คือ ราชการส่วนภูมิภาคไม่มีความจำเป็นควรยุบให้เหลือแต่ราชการส่วนกลางกับราชการส่วนท้องถิ่นก็เพียงพอ และราชการส่วนภูมิภาคควรทำหน้าที่เช่นเดิม โดยส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ในส่วนที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค โดยภาพรวมแล้วหัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคเห็นว่า ในอนาคตราชการส่วนภูมิภาคต้องปรับบทบาทจากผู้ดำเนินการ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับบทบาทที่ราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด) ยังต้องคงไว้คือ งานที่เกี่ยวกับความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในส่วนงานอื่น ๆ ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักและราชการส่วนภูมิภาคเป็นผู้สนับสนุน และงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยดำเนินการเอง ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม งานเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมตามลำดับ

๒. ภารกิจที่ควรถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับมาก และหัวหน้าส่วนราชการในส่วนภูมิภาคเห็นว่าภารกิจที่ควรถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทันที ดังเช่น **กรมการพัฒนาชุมชน** เช่น งานการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท** เช่น งานบำรุงรักษาบ่อบาดาลและเครื่องสูบน้ำมือโยก, งานก่อสร้างและบำรุงทางหมู่บ้าน, งานขุดสระน้ำและงานส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ/รายได้ เป็นต้น **กรมการผังเมือง** ได้แก่ งานพัฒนาผังเมืองให้เป็นไปตามผังที่วางไว้, งานควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายกระทรวงและงานวางผัง อบต. **กรมโยธาธิการ** ได้แก่ งานก่อสร้างประปาหมู่บ้าน, งานก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน และงานก่อสร้างถนนในหมู่บ้าน เป็นต้น **กรมส่งเสริมการเกษตร** คือ งานสร้างยุ้งฉางเก็บผลผลิตของเกษตรกร และกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่ งานพัฒนาหอกระจายข่าว, งานควบคุมโรคติดต่อต่าง ๆ, งานเฝ้าระวังและติดตามโภชนาการในเด็กและแม่, งานเจาะบ่อบาดาล, งานน้ำสะอาด, งานสุขาภิบาลอาหาร และงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

ส่วนการเตรียมการเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การฝึกอบรมพนักงานท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม, จัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์เพิ่มเติม, การเตรียมงบประมาณเพิ่มเติม, การเพิ่มพนักงานเฉพาะด้าน และการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบที่มีอยู่บางประการ ตามลำดับ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอยู่ระหว่างดำเนินการ และยังไม่ได้นำดำเนินการ

๓. ปัญหาอุปสรรคในการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สำคัญคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมากไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ ในขณะที่เดียวกัน ราชการส่วนภูมิภาคเองยังไม่มีเตรียมตัวที่จะถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภารกิจบางอย่างก็ยังคงใช้ความรู้ทางวิชาการ หรือเทคนิคสูงแต่ยังไม่มีการฝึกอบรมให้ความรู้

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑.๑ การถ่ายโอนภารกิจของภาคราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดไว้ โดยคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งสร้างความชัดเจนในการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวโดยเร็ว และส่วนราชการที่มีภารกิจต้องถ่ายโอนต้องกำหนดวิสัยทัศน์ของหน่วยงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

๑.๒ เมื่อทราบทิศทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจแล้ว กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ต้องปรับบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับทิศทางดังกล่าว และต้องพิจารณาถึงโครงสร้างและขนาดขององค์กรที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามภารกิจใหม่ของหน่วยงาน

๑.๓ กระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมสร้างความเข้าใจในแนวทางการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่เจ้าหน้าที่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน และลดปัญหาความสูญเสียขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

๑.๔ ส่วนราชการที่ต้องถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเพิ่มพูนทักษะให้แก่พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้พร้อมที่จะรองรับภารกิจที่ถ่ายโอนให้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนที่รับบริการเป็นสำคัญ

๒. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๒.๑ ราชการส่วนภูมิภาคจะยังคงเป็นระบบบริหารราชการที่มีความสำคัญ และจำเป็นต่อการบริหารและการปกครองประเทศชาติในภาพรวม ต้องเป็นเครื่องมือกลไกของรัฐที่ดำรงอยู่และปฏิบัติภารกิจสำคัญ

ซึ่งโดยสภาพและเนื้อหาของภารกิจ ตลอดจนตามหลักการของรัฐอธิปไตยที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑ ที่ว่าประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวจะแบ่งแยกมิได้ จะมอบหรือกระจายอำนาจให้แก่ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่ฝ่ายเดียวมิได้ ภารกิจสำคัญดังกล่าวประกอบด้วย

- ๒.๑.๑ ภารกิจด้านความมั่นคงของประเทศ
- ๒.๑.๒ ภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน
- ๒.๑.๓ ภารกิจด้านการอำนวยความยุติธรรม
- ๒.๑.๔ ภารกิจด้านการทะเบียน
- ๒.๑.๕ ภารกิจด้านข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องและการประกันสิทธิมนุษยชน

๒.๒ รัฐจะต้องเสริมสร้างให้ราชการส่วนภูมิภาคเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง มีเอกภาพและประสิทธิภาพในการบริหารงานในฐานะที่เป็นตัวแทนของรัฐบาลและการบริหารราชการส่วนกลาง และเพื่อให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นส่วนที่อุดช่องว่างและเสริมเติมจุดอ่อนที่เกิดขึ้นจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในด้านกาให้บริการและการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐจะต้องใช้ราชการส่วนภูมิภาค เพื่อการป้องกันปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาในแง่ความรู้สึกท้องถิ่นนิยมที่อาจเป็นเครื่องบ่อนทำลายเอกภาพของประเทศในฐานะที่เป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียวได้

๒.๓ รัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ราชการบริหารส่วนภูมิภาคทำหน้าที่กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ให้เป็นจริงในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของมาตรฐานและความเป็นธรรมในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน รวมทั้งมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติแก่ประชาชนในเขตท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลจากการเมืองในท้องถิ่น ประการสำคัญในการมีบทบาทด้านนี้ของราชการส่วนภูมิภาคก็เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรมในการบริหารงานของส่วนท้องถิ่นและป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่เป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

๒.๔ รัฐจะต้องส่งเสริมให้ราชการส่วนภูมิภาคมีบทบาทในการประสานการดำเนินโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนหรือสภาพแวดล้อมในพื้นที่ โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นหลาย ๆ ท้องถิ่น เพื่อเป็นการเชื่อมการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมและยังเป็นการป้องกันการต่อต้านหรือขัดขวางการดำเนินงานจากประชาชนในพื้นที่ ทั้งยังมีส่วนสนับสนุนให้โครงการเกิดผลสำเร็จ

- ชื่อเรื่อง : ศาสตร์รัฐธรรมนูญกับการพัฒนาทางการเมืองไทย
- ผู้วิจัย : นายไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์ นักศึกษา ปรอ. รุ่นที่ ๑๔
- สถาบัน : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- ปีการศึกษา : ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญที่สุดของประเทศไทย เมื่อปี ๒๕๓๕ ซึ่งเปลี่ยนจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ตามแบบอย่างการปกครองของต่างประเทศ ที่มีหลักการสำคัญว่า เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน แต่นับจากนั้นมาการเปลี่ยนแปลงยังมิได้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบ เนื่องจากอำนาจทางการเมืองยังคงอยู่ในความครอบงำของกลุ่มผลประโยชน์เพียงไม่กี่กลุ่ม ประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแท้จริง การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐ ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร ขณะเดียวกันเสถียรภาพของรัฐบาลก็ไม่มั่นคงนัก โครงสร้างทางการเมืองยังขาดประสิทธิภาพ แม้จะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญถึง ๑๕ ฉบับ ในช่วงระยะเวลา ๖๕ ปี แต่รัฐธรรมนูญไม่อาจทำให้สถานะการเมืองดีขึ้นเท่าใดนัก การเรียกร้องประชาธิปไตยความต้องการให้มีการปฏิรูปการเมือง และการพัฒนาทางการเมือง จึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในที่สุดจึงเกิดพัฒนาการของรัฐธรรมนูญครั้งสำคัญ คือรัฐธรรมนูญซึ่งร่างโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่จุดประกายความหวังให้กับสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เห็นได้จากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเองที่ปรากฏอยู่ในคำปรารภว่า เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิรูปการเมือง ทำการเมืองให้โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ และด้วยเหตุที่การปฏิรูปการเมืองเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง ที่มีจุดมุ่งหมายให้มีความเป็นประชาธิปไตยเกิดขึ้นในสังคม โดยยึดมั่นในหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการใช้อำนาจรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชน ขณะเดียวกันระบอบประชาธิปไตยเสถียรภาพแห่งอำนาจรัฐดำรงอยู่ได้ด้วย การสะท้อนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ส่งผลออกมาอย่าง

เป็นรูปธรรม ข้อมขึ้นอยู่กับกลไกของรัฐธรรมนุญ คือองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนุญที่ต้องดำเนินการตามบทบาท ภายใต้กรอบแห่งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

ศาลรัฐธรรมนุญเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจตุลาการ มีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาในทางรัฐธรรมนุญ ด้วยเหตุที่มีสถานะเป็น “ศาล” ดังนั้นในการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาต่าง ๆ ศาลรัฐธรรมนุญจึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เพื่อรักษาคุณภาพของภาระหน้าที่หลักคือ บทบาทในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับบทบาทในการทำให้โครงสร้างทางการเมืองมีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ ให้มีความสอดคล้องสมดุลกัน การดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนุญในช่วงเวลาที่ผ่านมาทั้งคำชี้แจงและคำพิพากษาวินิจฉัยว่า เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ และยังไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ ศาลรัฐธรรมนุญจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการพัฒนาทางการเมืองในลักษณะใด และมีบทบาทสำคัญอย่างไรในการพัฒนาทางการเมือง โดยการผสมผสานหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมือง ขณะเดียวกันบทบาทในการรักษาเสถียรภาพของโครงสร้างทางการเมืองไว้ให้มั่นคง ก็เป็นอีกบทบาทที่ศาลรัฐธรรมนุญพึงมี ศาลรัฐธรรมนุญมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเมืองหรือไม่อย่างไร สาธารณชนย่อมตรวจสอบได้จากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนุญซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาถึงความจำเป็นที่ต้องมีศาลรัฐธรรมนุญ และอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนุญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนุญว่า มีความสอดคล้องกับการพัฒนาทางการเมืองเช่นไร
๒. เพื่อศึกษาถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของศาลรัฐธรรมนุญกับการพัฒนาการเมืองไทย
๓. เพื่อวิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนุญกับความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทางการเมืองไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ศาลรัฐธรรมนุญกับการพัฒนาการเมืองไทย ผู้วิจัยจะทำการศึกษาจากอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนุญตามบทบัญญัติรัฐธรรมนุญ และคำวินิจฉัยหรือผลการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนุญที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาการเมืองไทย โดยศึกษาจากคำวินิจฉัยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๑ - พ.ศ. ๒๕๔๘

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการตรวจเอกสารจากรัฐธรรมนูญและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ราชกิจจานุเบกษา เอกสารราชการ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ เป็นต้น โดยจะวิเคราะห์คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในบางเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการพัฒนาทางการเมืองไทย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบข้อสรุปว่า การดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีความสอดคล้องสัมพันธ์กับแนวทางการพัฒนาทางการเมืองไทย ทั้งนี้ โดยมีข้อสรุปในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ คือ

๑. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีส่วนสนับสนุนโดยตรงต่อมาตรการพัฒนาทางการเมืองใน ๒ มาตรการ คือ (๑) มาตรการส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง (๒) มาตรการสร้างความชอบธรรมในการใช้อำนาจของระบบการเมืองและระบบราชการ ทั้งนี้ ไม่มีส่วนสนับสนุนโดยตรงต่อมาตรการการสร้างเสริมเสถียรภาพของรัฐบาล และการสร้างประสิทธิภาพของรัฐสภา แต่เป็นการส่งผลกระทบต่อมาตรการดังกล่าวในบางลักษณะ

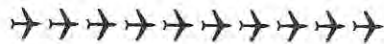
๓. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีส่วนสนับสนุนในการบรรลุผลลัพธ์บั้นปลายของการพัฒนาทางการเมืองครอบคลุมใน ๓ ด้านที่สำคัญคือ (๑) ด้านการบรรลุผลในอุดมการณ์สูงสุดของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๒) ด้านการบรรลุผลในหลักการปกครองโดยกฎหมาย และ (๓) ด้านการบรรลุผลในหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรวางแนวทางการพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญให้มีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์โดยตรงและใกล้ชิดกับการสร้างผลกระทบต่อพัฒนาทางการเมืองมากขึ้น โดยการเชื่อมโยงความต่อเนื่องของผลกระทบระหว่างคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญกับการพัฒนาทางการเมืองให้ครอบคลุมตามลำดับขั้นตอนทั้ง ๓ ระดับ คือ (๑) ระดับมาตรการ (๒) ระดับเป้าหมาย และ (๓) ระดับผลลัพธ์บั้นปลายโดยรวม

๒. ควรวางแนวทางการกำกับครรลองการใช้รัฐธรรมนูญให้มีผลทางปฏิบัติได้ และผลการบังคับใช้นั้นเป็นคุณหรือเกื้อกูลต่อการพัฒนาทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อม โดยเฉพาะเกื้อกูลต่อการรักษาเสถียรภาพของรัฐธรรมนูญให้ดำรงความสืบเนื่องและการรักษาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในการนำไปใช้ปฏิบัติ

๓. ควรวางแนวทางการกำหนดเป้าหมายสูงสุด การกำกับทิศทางและการสร้างความเที่ยงตรงในการนำรัฐธรรมนูญไปใช้ปฏิบัติให้เป็นไปตามเจตนารมณ์เป้าหมายของรัฐธรรมนูญ โดยเพิ่มจุดเน้นในการกำกับควบคุมครรลองของการใช้รัฐธรรมนูญให้เกื้อกูลโดยตรงและต่อเนื่องไปสู่การบรรลุผลในการพัฒนาทางการเมืองในแต่ละเป้าหมายได้ในท้ายที่สุด

- ชื่อเรื่อง : “ปัจจัยปัจจัยสาเหตุการใช้และติดสารระเหยของเด็กและเยาวชน
ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดยโสธร”
- ผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คุณฤทัย โยเหลา และคณะ
- สถาบัน : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ปีการศึกษา : ๒๕๔๐

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อระบุตัวแปรที่อาจบ่งชี้สาเหตุของการใช้และการติดสารระเหย ในกลุ่มเด็กและเยาวชนวัตถุประสงค์เฉพาะ มีดังนี้

๑. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารระเหยของเด็กและเยาวชน
๒. เพื่อค้นหาตัวแปรด้านบุคลิกภาพและด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ครอบครัว เพื่อน โรงเรียนที่อาจเป็นสาเหตุการใช้สารระเหยของเด็กและเยาวชน
๓. เพื่อค้นหาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการติดสารระเหย
๔. เพื่อศึกษาการให้รางวัล การลงโทษ และการควบคุมพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีลูกใช้สารระเหย
๕. เพื่อศึกษาลักษณะบางประการของชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของสารระเหย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบตัดขวาง (Cross Sectional) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดยโสธร จำนวน ๖๕๘ คน มีรายละเอียดดังนี้ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ติดสารระเหย จำนวน ๒๕๘ คน กลุ่มเด็กและเยาวชนที่ไม่ติดสารระเหย จำนวน ๒๕๘ คน กลุ่มพ่อแม่/ผู้ปกครอง จำนวน ๕๖ คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน ๔๖ คน สำหรับสถานที่ที่ดำเนินการเก็บข้อมูลในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ชุมชนแออัด (คลองเตย, บ้านครัว และลาดพร้าว) สถานพยาบาลของรัฐ (ร.พ.ธัญญารักษ์ และ ร.พ.ทหารเรือ) โรงเรียนในเขตที่ตั้งเดียวกับชุมชนแออัด (ปทุมคงคา, สันติราษฎร์บำรุง,

ลาดปลาเค้า, วัดบึงทองหลาง และบางกะปิ) จังหวัดโยธธา ได้แก่ หมู่บ้านที่มีเด็กและเยาวชนติดสารระเหย (โนนยาง, สุขเกษม และตาตอง) เพื่อนของเด็กที่ติดสารระเหยที่มาเข้าค่ายกิจกรรมป้องกันการติดสารระเหย ซึ่งจัดขึ้นโดย สำนักงาน ป.ป.ส. และเอ็นจีโอ (NGO)

โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมา ๓ ฉบับ คือ แบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน แบบสัมภาษณ์บิดามารดา และแบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหลายตัวแปร (MANOVA) และคัดเลือกตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการจำแนกกลุ่มด้วยสถิติการวิเคราะห์จำแนกแบบเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise Discriminant Analysis) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้การวิเคราะห์ค่าโคโนนิกอล (Canonical Analysis) และหาข้อสรุปเกี่ยวกับชุมชน พฤติกรรมของพ่อแม่ ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลของการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้สารระเหยประเภทกาวกระป๋อง และพบว่าในอดีตเคยใช้สารเสพติดประเภทอื่นมาก่อน สาเหตุที่ใช้ผู้ให้รายงานว่าเป็นเพราะอยากลอง และเพราะถูกชวนในสถานการณ์ที่อยู่ในกลุ่มเพื่อน เมื่อใช้สารระเหยแล้ว ผู้ใช้ส่วนใหญ่บอกว่าเพิ่มเวลาการในชุดคมแต่ครั้งมากขึ้น และผู้ให้รายงานว่า ขณะที่ใช้สารระเหยก็ใช้สารเสพติดอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย

๒. ตัวแปรสำคัญที่บ่งชี้สาเหตุการใช้สารระเหยของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานคร คือ จำนวนเพื่อนที่ใช้สารเสพติด ความภาคภูมิใจในตนเองด้านครอบครัวและบุคลิกภาพชอบทำท่าย โดยมีรายละเอียด คือ เด็กและเยาวชนที่ใช้สารระเหยมีเพื่อนที่ใช้สารเสพติดมาก มีความภาคภูมิใจในตนเองด้านครอบครัวต่ำ และมีบุคลิกภาพชอบทำท่ายสูง ผลการสัมภาษณ์พ่อแม่ของเด็กที่ใช้สารระเหยพบว่า พ่อแม่ส่วนหนึ่งใช้การลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อถูกทำผิด และให้รางวัลเป็นวัตถุ และเงินกับพฤติกรรมดี

๓. ตัวแปรสำคัญที่บ่งชี้สาเหตุการใช้สารระเหยของเด็กและเยาวชนในจังหวัดโยธธา คือ จำนวนเพื่อนที่ใช้สารเสพติด ปริมาณการใช้สารเสพติดในครอบครัว ความกลมเกลียวในครอบครัว บุคลิกภาพชอบทำท่าย และการต่อต้านบรรทัดฐานของสังคม โดยพบว่า เด็กและเยาวชนที่ใช้สารระเหยมีเพื่อนที่ใช้สารเสพติด ปริมาณการใช้สารเสพติดในครอบครัว บุคลิกภาพชอบทำท่าย การต่อต้านบรรทัดฐานของสังคมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้สารระเหย แต่มีความกลมเกลียวในครอบครัวต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้สารระเหย ผลการสัมภาษณ์พ่อแม่ของผู้ใช้สารระเหย พบว่า พ่อแม่ไม่มีวิธีการในการควบคุมพฤติกรรมของลูก เมื่อลูกมีพฤติกรรมไม่ดีจะปล่อยเอง เมื่อลูกทำความดีจะให้รางวัล โดยเน้นที่เงินและสิ่งของ

๔. ตัวแปรสำคัญที่สัมพันธ์กับทัศนคติทางบวกต่อการใช้สารระเหย และการรับรู้ความสามารถว่าในการไม่ใช้สารระเหย คือ ความผูกพันกับกลุ่มเพื่อน การต่อต้านบรรทัดฐานของสังคม บุคลิกภาพชอบท้าทาย ความภาคภูมิใจในตนเองด้านครอบครัว และการเผชิญความเครียดแบบเน้นอารมณ์

๕. ชุมชนที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของสารระเหย มีข้อเสนอแนะเพื่อป้องกันการไม่ใช้สารระเหยของเยาวชน คือ จัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่เด็กในชุมชน ให้มีกิจกรรม กีฬา เพื่อการพักผ่อน และออกกำลังกาย หางานให้ทำ และระมัดระวังมิให้มีการขายสิ่งเสพติดในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

บทบาทของครอบครัว บุคคลภายในครอบครัว ควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสแสดงพฤติกรรม การรับรู้ การคิด และความรู้สึกร่วมที่มีประโยชน์ ให้ข้อคิด แนะนำการคบเพื่อน และควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น มีความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน และบุคคลภายในครอบครัวที่จะลดปริมาณการใช้สารเสพติดลงด้วย

บทบาทของโรงเรียนและครู โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม ครอบคลุม เพื่อพัฒนาจิตใจ อารมณ์ สังคม และร่างกาย เพื่อลดการแสดงความเสี่ยง หรือทำหายในทางที่ผิด ลดความอยากรู้อยากเห็น อยากรลองยาเสพติด ในขณะที่เดียวกันครูควรที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการเผชิญความเครียดให้กับเด็กและเยาวชน

บทบาทของผู้นำชุมชน ควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรที่จะใช้การสื่อสารแบบสองทางเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษพิษภัยของสารเสพติด ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน เพื่อการสันติภาพและการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมถึงการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้กับเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ เพื่อให้ทุกคนมีความรู้ที่เหมาะสมและมีอาชีพที่สุจริต

ชื่อเรื่อง : เชียงใหม่ ๓๐๐ ปี พัฒนาการของระบบการเมือง - การบริหาร
 ผู้วิจัย : รศ.ธนินทร์ เจริญเมือง
 สถาบัน : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 ปีการศึกษา : ๒๕๔๐

งานวิจัยเรื่อง “เชียงใหม่ ๓๐๐ ปี พัฒนาการของระบบการเมือง - การบริหาร” มุ่งศึกษาพัฒนาการของระบบการเมืองการบริหารของเมืองเชียงใหม่ในช่วง ๓๐๐ ปีที่ผ่านมา การศึกษาพบว่าเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองอิสระเพียง ๒๐๐ ปีแรกภายหลังการตั้งเมืองเท่านั้น แต่หลังจากนั้นก็สูญเสียอิสรภาพตลอดมา

ภายใต้การยึดครองของพม่า และธนบุรี - รัตนโกสินทร์ เมืองเชียงใหม่มีรูปแบบการบริหารคล้ายคลึงกัน คือ เริ่มต้นที่การบริหารโดยผู้นำท้องถิ่นและภายหลังประเทศเมืองแม่ส่งตัวมาแทนเข้ามาปกครองโดยตรงและยกเลิกอำนาจท้องถิ่น ภายใต้การยึดครองของรัตนโกสินทร์ รัฐบาลสยามส่งข้าหลวงสมุหเทศาภิบาลเข้ามาปกครองเมืองเชียงใหม่และได้ส่งข้าราชการแผนกต่าง ๆ เข้ามาบริหารงานโดยตรง จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ มีหน่วยราชการจากส่วนกลางในจังหวัดเชียงใหม่ถึง ๑๕๔ หน่วย มีหน่วยราชการจากส่วนภูมิภาค ๓๕ หน่วย รัฐวิสาหกิจอีก ๑๖ หน่วย ส่วนหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีเพียง ๑๒ หน่วย การมีหน่วยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวนมาก ขณะที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีน้อยและอ่อนแอ ก็คือ ระบบการรวมศูนย์อำนาจที่ทำให้เมืองเชียงใหม่ถูกกำหนดและควบคุมโดยส่วนกลางมากเกินไป

ปัญหาจำนวนมากที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่อย่างต่อเนื่องก็เพราะหน่วยราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีจำนวนมาก ขาดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เกิดการซ้ำซ้อนในการบริหารงาน การแก้ไขปัญหาเชิงซ้ำและความไม่ประสานงานกัน ประกอบกับข้าราชการระดับสูงที่มีอำนาจในการตัดสินใจอยู่ที่กรุงเทพฯ ไม่อาจกุมปัญหาที่แท้จริงได้ ข้าราชการส่วนภูมิภาคก็ต้องโยกย้ายไปตามฤดูกาล ปัญหาจึงยืดเยื้อและมีแนวโน้มที่จะสร้างความเสียหายให้แก่เมืองมากขึ้นในระยะยาว

การที่เมืองเชียงใหม่มีอายุครบ ๓๐๐ ปี จึงเป็นวาระที่สำคัญในการตรวจสอบระบบการบริหารและระบบการเมืองที่ล่าช้าที่สุด เมื่อเทียบกับระบบเศรษฐกิจและวัฒนธรรม หรือระบบการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องจากระบบการบริหารเกี่ยวพันกับอำนาจและผลประโยชน์ทำให้รัฐบาลกลางไม่ยอมแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจังและคาดว่าจะยังไม่มี การแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับระบบบริหารและการปกครอง เมืองเชียงใหม่ในศตวรรษที่ ๔ ก็จะ

เผชิญปัญหาต่าง ๆ ต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเอกชนกร ปัญหาราจรติดขัด ปัญหามลพิษ ปัญหาการใช้ที่ดิน ผิดประเภท และปัญหาการทำลายขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งกล่าวโดยรวมก็คือ ความเสื่อมของ เมืองและการถดถอยร่อนทำลายคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนชาวเชียงใหม่และนักท่องเที่ยว และจะมีผลกระทบ ต่อขีดความสามารถ (Competitiveness) ของสังคมไทยโดยรวม

๗ ๗ ๗ ๗ ๗ ๗ ๗ ๗ ๗ ๗

บทความที่น่าสนใจ

นำท่อม : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต กับการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ

ผศ.ดร.เสรี สุภราทิตย์

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

การจัดการภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ : นำท่อม น้ำแล้ง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาคราชการหลายกระทรวง ภาคเอกชน ภาคประชาชน รวมไปถึงองค์กรอิสระ ในการวางนโยบายการพัฒนา การวางแผนป้องกันและบรรเทา การปฏิบัติภารกิจ และการฟื้นฟูบูรณะ การบริหารจัดการภัยธรรมชาติ จะต้องมียุทธศาสตร์เฉพาะของภาครัฐเป็นหน่วยงานนำ โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือในการประสานงานที่ชัดเจนและต่อเนื่องจากหน่วยงานเครือข่าย ทั้งในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการวางแผนแบบบูรณาการในระยะยาว กรมที่มีภารกิจโดยตรงตามกฎหมายในปัจจุบัน คือ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย แต่หากจะพิจารณาให้ถ่วงตั้งแต่กระบวนการเตรียมพร้อมรับภัย การป้องกันและลดผลกระทบ การจัดการในภาวะฉุกเฉิน การจัดการหลังการเกิดภัย ตลอดจนการติดตามและประเมินผล จะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ต้องไปเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมอุตุนิยมวิทยา กรมป่าไม้ กรมอนามัย หรือแม้แต่กรมทางหลวง เป็นต้น

ในอดีต ก่อนการปฏิรูประบอบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ การบริหารจัดการสาธารณภัยภายในประเทศค่อนข้างสลับซับซ้อน เนื่องจากเกี่ยวพันกับกฎหมายกว่า ๓๐ ฉบับ ภายใต้ความรับผิดชอบของส่วนราชการจำนวน ๒๐ กรม ในจำนวน ๕ กระทรวง ลักษณะของการปฏิบัติงานจะเป็นไปในรูปแบบของการประสานงานจากหลายหน่วยงาน ภายใต้การอำนวยการของสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครองและผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เข้าร่วมปฏิบัติงานต่างมีภารกิจประจำของตน การเข้ามาปฏิบัติการด้านสาธารณภัยของหน่วยงานต่าง ๆ จึงเป็นเสมือนภารกิจฉุกเฉินเฉพาะกิจ เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นครั้งคราวไปเท่านั้น นอกจากนี้การบริหารจัดการสาธารณภัยมักจะดำเนินการในเชิงตั้งรับ กล่าวคือ เน้นไปที่การช่วยเหลือฟื้นฟูมากกว่าการป้องกันและบรรเทาผลกระทบ ดังนั้นประเทศไทยอาจรับมือกับ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้ แต่เมื่อมีภัยพิบัติรุนแรง การเตรียมการและระบบที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับได้ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่อุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงควรมีแผนยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Disaster Management) เป็นยุทธศาสตร์สำคัญอันดับต้นๆของการพัฒนาประเทศและควรแยกเป็นบทเฉพาะในแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ผนวกการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน สำหรับประเด็นที่สำคัญด้านการจัดทำกรอบแนวคิดมาตรการการจัดการภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ : น้ำท่วม และน้ำแล้ง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับหน่วยงานหลายกระทรวง ภาคเอกชน ประชาชน รวมไปถึงองค์กรอิสระโดยครอบคลุมตั้งแต่ที่เป็นสาเหตุและได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ การวางระบบการบริหารจัดการ การวางแผนป้องกัน การปฏิบัติ การกู้ภัย การบรรเทาภัย และการฟื้นฟูบูรณะ เมื่อเกิดสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องกับน้ำ จะต้องมียุทธศาสตร์เฉพาะของภาครัฐเป็นหน่วยนำ โดยอาศัยความร่วมมือในการประสานงานที่ชัดเจนและต่อเนื่องแบบบูรณาการจากหน่วยงานเครือข่าย ทั้งในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการวางแผนแบบบูรณาการในระยะยาวโดยมีองค์ประกอบพื้นฐานในการบริหารจัดการสาธารณภัยซึ่งประกอบไปด้วยภาครัฐ ภาคประชาชน สิ่งแวดล้อมและกฎหมาย จึงต้องมีการขับเคลื่อนเพื่อสนองต่อความต้องการของสังคมได้ โดยการมีกลไกและความเชื่อมโยงองค์ประกอบพื้นฐานที่เหมาะสม กล่าวคือ ภาครัฐต้องมีนโยบายที่ชัดเจนและต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญและการบริหารจัดการสาธารณภัยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาครัฐต้องมีกฎหมาย กฎระเบียบที่ชัดเจน และทันสมัยว่าด้วยการจัดการภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน การบัญชาการเหตุการณ์ต้องมีเอกภาพและมีความเด็ดขาด โดยมีการกำหนดผู้บัญชาการเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคเอกชนทุกระดับของการบริหารจัดการ ด้านองค์กรและการจัดการต้องมีการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง มีฐานข้อมูลหรือคลังข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ มีการส่งเสริมสำหรับด้านการศึกษาวิจัยในองค์ความรู้ด้านการจัดการสาธารณภัย และที่สำคัญต้องได้รับแรงสนับสนุนของระบบการเมืองภายในประเทศ โดยมีเป้าหมายหลักให้ประชาชนมีหลักประกันความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เป็นที่ทราบกันว่า การบริหารจัดการสาธารณภัยในอดีตมักจะดำเนินการในเชิงตั้งรับ กล่าวคือ เน้นไปที่การช่วยเหลือฟื้นฟูมากกว่าการป้องกันและบรรเทาผลกระทบ ดังนั้นประเทศไทยอาจรับมือกับ สาธารณภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้ แต่เมื่อมีภัยพิบัติรุนแรง การเตรียมการและระบบที่มีอยู่ไม่สามารถรับมือได้ ประเด็นปัญหาที่สำคัญประกอบด้วย ปัญหาด้านการไม่ยอมปฏิบัติตามนโยบายและแผนที่วางไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายดังกล่าวไม่ต่อเนื่องมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล แผนการจัดการสาธารณภัยในระดับต่าง ๆ ยังไม่มีความชัดเจนและไม่เข้าถึงระบบปฏิบัติอย่างแท้จริง ไม่มีการกำหนดเป็นแผน ระดับชาติ ปัญหาด้านกฎหมายกฎระเบียบข้อบังคับ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายการจัดการสาธารณภัย มีเพียงแต่พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งให้ความสำคัญเฉพาะด้านการจัดการในภาวะฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายหลายฉบับที่แต่ละฉบับมีวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างตามหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นจึงไม่ครอบคลุมสาระสำคัญของการจัดการสาธารณภัย โดยที่บางกฎหมายหรือกฎระเบียบเหล่านั้นถ้าสมัยไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์และขาดกลไกการ

บังคับใช้ และที่สำคัญไม่มีหลักประกันของกฎหมายที่จะสร้างความมั่นใจให้กับผู้ปฏิบัติคนที่มีความเสี่ยงต่อชีวิตสูง เช่น กรณีของภัยพิบัติ สำหรับประเด็นปัญหาต่อมาเป็นเรื่องขององค์กรและการจัดการ ซึ่งมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบกรรมการในระดับต่าง ๆ ซึ่งตราขึ้นโดยพระราชบัญญัติมติคณะรัฐมนตรี หรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี กับอีกรูปแบบหนึ่งเป็นหน่วยงานในระดับ กระทรวง ทบวง กรม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานมักจะเป็นการเฉพาะกิจ ซึ่งขาดความต่อเนื่อง ขาดเอกภาพในอำนาจหน้าที่ เกิดความซ้ำซ้อน และมีบ่อยครั้งที่ขาดการสั่งการและประสานงานไม่ชัดเจน

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีกฎหมายการปฏิรูปราชการออกมาใช้ เช่น ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๔ พระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจ อัตรากำลัง และกฎกระทรวง ซึ่งมีแนวคิดเพื่อกำหนดกลุ่มภารกิจ และองค์กรราชการในการรับผิดชอบภารกิจให้ชัดเจน ในส่วนขององค์กรด้านการบริหารจัดการสาธารณสุข มีการจัดตั้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมทรัพยากรน้ำ เป็นต้น โดยประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบราชการ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่ที่การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ครบวงจร ส่วนกรมทรัพยากรน้ำจะเป็นหน่วยงานหรือศูนย์องค์กรกลางที่เป็นเจ้าภาพศูนย์ร่วมดำเนินนโยบายและแผนแม่บทของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

สำหรับแนวทางในการบริหารจัดการสาธารณสุข ควรมีแนวคิดในลักษณะการจัดการแบบองค์รวม (Holistic view) ซึ่งต้องมองมิติทั้ง ๓ ด้าน คือ เป็นการจัดการเชิงรุก เป็นการจัดการโดยมุ่งหวังผลสัมฤทธิ์และเป็นการจัดการเชิงบูรณาการ กล่าวคือเป็นกระบวนการในเชิงรุก สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยและเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนให้มีทักษะในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนป้องกันภัยเบื้องต้น และที่สำคัญควรสร้าง เอกภาพในการบริหารจัดการเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบรู้ภาระหน้าที่ที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานในลักษณะของเครือข่ายอย่างเป็นระบบและทันสมัยตามมาตรฐานสากล รวมถึงตอบสนองความต้องการของชุมชน เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมโดยไม่ส่งผลกระทบต่อชนรุ่นหลัง ในส่วนของมาตรการในการบริหารจัดการสาธารณสุขเชิงรุก ต้องครอบคลุมภารกิจหลัก ๔ ประการ คือ มาตรการเตรียมการป้องกันและลดผลกระทบ (Preparedness for Prevention and Mitigation) มาตรการเตรียมพร้อมรับมือภัย (Readiness) มาตรการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Response) และ มาตรการหลังการเกิดภัย (Recovery and Rehabilitation) โดยทั้ง ๔ มาตรการจะประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการตามกรอบของเวลา ก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และภายหลังเกิดเหตุ

กล่าวโดยรวม การบริหารจัดการสาธารณสุขของประเทศก่อนการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีจุดอ่อนค่อนข้างมาก ถึงแม้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ได้ให้ความสำคัญ ด้านการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แต่ยังมีได้มีการจัดให้องค์กรใดมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบภารกิจด้านการบริหารจัดการสาธารณสุขของประเทศ ดังนั้นเมื่อมีการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยมีการแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าว จึงถือเป็นยุคใหม่ของการบริหารจัดการสาธารณสุขของประเทศ ต่อมาภายหลังการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ มีประเด็นที่เอื้อต่อการบริหารจัดการสาธารณสุข กล่าวคือ ด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ มีกฎหมายที่ตราขึ้นหลายฉบับที่เอื้อต่อการบริหารจัดการสาธารณสุข ซึ่งมีแนวคิดเพื่อกำหนดกลุ่มภารกิจ และองค์กรของส่วนราชการในการรับผิดชอบหลักของแต่ละกลุ่มภารกิจให้ชัดเจน ในส่วนของงานด้านการบริหารจัดการสาธารณสุขด้าน โครงสร้างองค์กรการบริหารจัดการสาธารณสุข เป็นการบริหารจัดการโดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. ๒๕๒๒ และแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ นอกจากนี้โครงสร้างองค์กรได้ใช้แนวคิดการผนวกระหว่าง ๓ E คือ Engineering, Education, Enforcement และ ๔ R คือ Reduction, Readiness, Response, Recovery ด้านการดำเนินการตามนโยบายและแผนหลัก เป็นการบริหารจัดการในทางเชิงรุก เพื่อลดความรุนแรงและผลกระทบ โดยเน้นการป้องกันโดยใช้สิ่งก่อสร้าง และไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง มีการเตรียมความพร้อมทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน อย่างเข้มแข็งต่อเนื่อง เป็นการบริหารแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร สำหรับกลไกในกระบวนการบริหารจัดการสาธารณสุข จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบังคับบัญชาทั้ง ๓ ระดับ คือ ระดับชาติ : นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด จะสั่งการ โดยตรงหรือผ่านการประชุมร่วมกับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร สั่งการไปยังระดับจังหวัด และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจะประชุมคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติในการประสานการปฏิบัติงานร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานอิสระและมูลนิธิ เอกชนต่อไป ระดับจังหวัด : ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรุงเทพมหานคร จะเป็นผู้รับคำสั่งจาก ระดับชาติ และเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับจังหวัด ซึ่งการปฏิบัติงานในระดับจังหวัด จะได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต จำนวน ๑๒ เขต และจากการจัดกำลังสนับสนุนจากเหล่าทัพ รวมทั้งกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงาน องค์กรอิสระ และ มูลนิธิเอกชน ระดับท้องถิ่น : นายกเทศมนตรี ในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาล หรือปลัดเมืองพัทยาในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเมืองพัทยา หรือนายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือนอำเภอ หรือนายกองการบริหารส่วนตำบล จะเป็นผู้รับคำสั่งจากระดับจังหวัดและเป็นผู้บัญชาการระดับท้องถิ่น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโครงสร้างองค์กรในปัจจุบันหลังการปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. ๒๕๔๕ จะเป็นโครงสร้างที่มีขนาดกะทัดรัดและประหยัด ในทางปฏิบัติจะมีปัญหาตามมาโดยเฉพาะในเรื่องของการเชื่อมโยงประสานงานในระดับต่าง ๆ เนื่องจากการสั่งการอยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทย การสั่งการข้ามกระทรวงที่เกี่ยวข้องในภารกิจจัดการสาธารณสุขจึงยังเป็นอุปสรรคในการทำงานที่ยังขาดเอกภาพ และไม่มี ความชัดเจน ดังนั้นแนวคิดของ โครงสร้างการบริหารจัดการจึงควรอยู่ภายใต้กรอบแนวคิด การมุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การปฏิบัติตามแนวนโยบายยุคใหม่ของรัฐบาลในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ มีเจ้าภาพรับผิดชอบ มีการแบ่งเบาภาระของนายกรัฐมนตรี ให้รองนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบและมีอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อให้ นายกรัฐมนตรีมีเวลาคิดสร้างงานใหม่ มีการพัฒนาเชิงบูรณาการและใช้ทรัพยากร (องค์กรต่าง ๆ) ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดแนวคิดในการให้นำหนักความสำคัญของภารกิจหลักการจัดการสาธารณสุข กับ เจ้าภาพที่ชัดเจน กล่าวคือ ภารกิจด้านการเตรียมการป้องกันและลดผลกระทบ และภารกิจด้านการเตรียมพร้อมรับภัยอยู่กับสายงานของ กรมทรัพยากรน้ำและกรมชลประทาน ภารกิจด้านการจัดการในภาวะฉุกเฉินและการฟื้นฟูเข้าสู่สภาวะปกติอยู่กับสายงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สำหรับโครงสร้างองค์กรในระยะแรก เนื่องจากความล้มเหลวและความล่าช้าของการบริหารจัดการสาธารณสุขในอดีต ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของการเชื่อมโยงประสานงานในระดับต่าง ๆ โดยที่การสั่งการอยู่ภายใต้ กระทรวงมหาดไทย การสั่งการข้ามกระทรวงที่เกี่ยวข้องในภารกิจของการจัดการสาธารณสุขจึงยังเป็นอุปสรรคในการทำงานที่ยังขาดเอกภาพ และไม่มี ความชัดเจนของเจ้าภาพ ในขณะที่ระบบราชการยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูประบบราชการที่แท้จริง แต่เรื่องของภัยธรรมชาติเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน และอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ โครงสร้างในระยะแรกจึงควรอยู่ในรูปของคณะกรรมการอำนวยการป้องกันภัยลุ่มน้ำซึ่งมีรองนายกฯ เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการปฏิรูประบบราชการ โดยใช้เครื่องมือดังกล่าวข้างต้นแล้ว แนวโน้มขององค์กรที่ควรจะเป็นในการเข้ามากำกับดูแลและรับผิดชอบการบริหารจัดการสาธารณสุขจะเน้นในระดับภูมิภาคมากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น ในกรณีที่การประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัดซึ่งมีเขตติดต่อมีปัญหาเรื่องพื้นที่ลุ่มน้ำคาบเกี่ยว รัฐบาลกลางอาจจะตั้งองค์กรเสมือนจริง (Virtual Organization) ของรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลภูมิภาค (Regional Government) เพื่อแก้ปัญหาให้การบริหารจัดการโดยให้เป็นลักษณะของ One Stop Service ประกอบกับปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการปฏิรูประบบราชการ แต่หน่วยงานที่มีภารกิจครอบคลุมเรื่องภัยธรรมชาติทางน้ำยังคงแยกกันอยู่ต่างกระทรวงกัน จึงเป็นการยากและเป็นอุปสรรคสำคัญในการบริหาร

จัดการ เพื่อให้เป็นการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืนและบูรณาการ จึงควรให้มีการรวบรวมหน่วยงานที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้อง
กับนโยบายและการบริหารจัดการน้ำเข้ามาอยู่ด้วยกัน โดยครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการน้ำแบบองค์รวม
ที่ต้องมองปัญหาทั้ง ๔ ด้าน กล่าวคือ ปัญหาภัยธรรมชาติทางน้ำ ปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศน์ ปัญหา
มลพิษทางน้ำ และปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำ

หมายเหตุ ผศ.ดร.เสรี สุภรัตทิพย์ หัวหน้าโครงการวิจัย “การพัฒนาแผนหลักการจัดการภัยธรรมชาติที่
เกี่ยวข้องกับน้ำ : น้ำท่วม และน้ำแล้ง ปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต

รายการวิจัยก้าวไกล

ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ นาฬิกา

ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คลื่นความถี่ FM. ๘๗.๕ MHz

- * วันอาทิตย์ที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๖
เรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางไทย”
วิจัยโดย : รศ.ดร.จุมพล หนิมพานิช
ดำเนินรายการโดย : นางสาวนารีลักษณ์ ศิริวรรณ
นายจันทมร สีหามัญญ์
- * วันอาทิตย์ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๖
เรื่อง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐”
วิจัยโดย : นายศศัศดิ์ โกไศยกานนท์
ดำเนินรายการโดย : นายจันทมร สีหามัญญ์
นางสาวปิยะวรรณ ปานโต
- * วันอาทิตย์ที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๖
เรื่อง “รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา”
วิจัยโดย : ศ.ดร.สุธรรม อารีกุล
ดำเนินรายการโดย : นางสาวนารีลักษณ์ ศิริวรรณ
นายจันทมร สีหามัญญ์
- * วันอาทิตย์ที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๖
เรื่อง “โครงการจากเมาไม่ขับสู่การป้องกันอุบัติเหตุจราจรที่ยั่งยืน”
วิจัยโดย : รศ. นายแพทย์ ไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล
ผศ. นายแพทย์ อติศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์
ดำเนินรายการโดย : นายจันทมร สีหามัญญ์
นางสาวปิยะวรรณ ปานโต

ข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

ความเป็นนักอ่านของนักเรียนไทย

ในการวิจัยประเมินผลด้านการอ่านที่ประเทศไทยได้ทำวิจัยร่วมกับ OECD นั้นมีกระบวนการทำวิจัยที่ควบคุมคุณภาพ เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นมาตรฐานเดียวกันและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสุ่มตัวอย่าง ต้องให้มีจำนวนและการกระจายตัวที่มั่นใจได้ว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้จริง เพื่อให้สามารถนำผลมาเปรียบเทียบกับกันได้ทั่วโลก และคอลัมน์นี้รายงานมาแล้วหลายแง่มุม ซึ่งสรุปผลที่น่าสนใจคือ (๑) นักเรียนไทยมีทักษะการอ่านต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD (๒) นักเรียนหญิงมีทักษะสูงกว่านักเรียนชายและความแตกต่างมีค่าสูงมาก และ (๓) นักเรียนหญิงมีความสนใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนชายมาก

วันนี้เราจะมาดูในแง่มุมของความเป็นนักอ่านของนักเรียนไทยดูบ้าง ในการวิจัยได้นำข้อมูลมาจัดจำแนกนักเรียนออกตามภาพรวมของความเป็นนักอ่าน ซึ่งจำแนกจากความหลากหลายของสื่อที่อ่าน ซึ่งวิเคราะห์จากความถี่ของการอ่านสื่อประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่น อ่านนิตยสาร การ์ตูน หนังสือพิมพ์ หนังสือบันเทิง และสารคดี เป็นต้น

กลุ่ม ๑ นักอ่านที่อ่านหลากหลายน้อยที่สุด นักอ่านกลุ่มนี้อ่านนิตยสาร หนังสือบันเทิง และการ์ตูนเป็นส่วนใหญ่ ค่าเฉลี่ยของ OECD ในกลุ่มนี้มีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย กล่าวคือมีนักเรียนหญิง ๒๔% และนักเรียนชาย ๒๐% แต่สำหรับนักเรียนไทยที่ตกอยู่ในกลุ่มนี้ เป็นนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิงอยู่ประมาณ ๑๐% กล่าวคือ นักเรียนชาย ๒๒.๕% และนักเรียนหญิง ๑๑.๘%

กลุ่ม ๒ นักอ่านที่อ่านหลากหลายค่อนข้างมากขึ้น นักเรียนกลุ่มนี้มีก่านิตยสารและหนังสือพิมพ์มาก ค่าเฉลี่ยของ OECD พบว่ากลุ่มนี้เป็นนักเรียนชายมากกว่า กล่าวคือ เป็นนักเรียนชายประมาณ ๓๐% และนักเรียนหญิงประมาณ ๒๕% ในประเทศยุโรปหลายประเทศ สัดส่วนของนักเรียนชายในกลุ่มนี้ถึงเกือบ ๕๐% จนถึงสูงกว่า ๕๐% ในขณะที่มีนักเรียนหญิงต่ำกว่าถึง ๑๐% หรือสูงกว่า แต่ประเทศนอก OECD พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศในกลุ่มนี้ไม่สูงนัก

แต่สำหรับประเทศไทย นอกจากไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศแล้ว ยังพบว่าจำนวนนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มนี้มีน้อยมาก กล่าวคือ มีนักเรียนชายเพียง ๖.๖% และนักเรียนหญิงเพียง ๖.๘% เท่านั้น ซึ่งคล้ายๆ กับประเทศญี่ปุ่นที่มีนักเรียนชาย ๖.๔% และนักเรียนหญิง ๕.๗%

กลุ่ม ๓ ที่อ่านสื่อที่หลากหลายปานกลาง นอกจากจะอ่านหนังสือในสองกลุ่มแรกแล้วยังอ่านข้อเขียนที่เป็นสารคดีสั้น และอ่านหนังสือบันเทิงในระดับปานกลาง ในกลุ่มประเทศ OECD มีนักเรียนมากที่สุด ในกลุ่มนี้ มีนักเรียนชาย ๓๔% และนักเรียนหญิง ๒๓% และมีถึง ๘ ประเทศ ที่มีนักเรียนชายเกิน ๕๐% อยู่ในกลุ่ม ๓ นี้ ญี่ปุ่นมีนักอ่านในกลุ่มนี้สูงที่สุด (ชาย ๘๐% หญิง ๑๐%) ส่วนนักเรียนไทยก็มีนักเรียนจัดอยู่ในกลุ่มนี้มากที่สุด แต่ปรากฏว่ามีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย คือหญิง ๕๗% และชาย ๕๑% (%ของนักเรียนในแต่ละเพศ)

กลุ่ม ๔ กลุ่มที่มีการอ่านที่หลากหลายมาก และอ่านสื่อที่มีความยาวมากขึ้น ค่าเฉลี่ย OECD มีนักเรียนหญิงอยู่ในกลุ่มนี้ถึง ๒๕% ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงที่สุด และมีผู้ชายต่ำกว่า (คือ ๑๖%) สำหรับประเทศไทยมีนักเรียนชายอยู่ในกลุ่มนี้ ๒๐% และนักเรียนหญิง ๒๕%

สรุปว่าสำหรับประเทศไทย นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักอ่านที่อ่านสื่อหลากหลายปานกลาง หรือกลุ่ม ๓ และรองลงมาคือ กลุ่ม ๔ ซึ่งอ่านสื่อที่หลากหลายมาก และในสองกลุ่มนี้ มีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย ทั้งสองกลุ่ม ส่วนในกลุ่ม ๑ ที่อ่านหนังสือการ์ตูน หนังสืออ่านเล่นหรือหนังสือบันเทิง มีนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิงเกินหนึ่งเท่าตัว

นักอ่านหญิง (%)ชาย (%)

กลุ่ม ๑๑๑.๓๒๒.๕

กลุ่ม ๒๖.๕๖.๕

กลุ่ม ๓๕๗.๕๑

กลุ่ม ๔๒๕.๒๐

ข้อมูลชี้แนวโน้มว่านักเรียนไทยมีความโน้มเอียงที่จะเป็นนักอ่านที่มีคุณภาพที่มีการอ่านที่หลากหลายซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ปรารถนาตามเกณฑ์ของ OECD หากแต่ปัญหาอุปสรรคอาจจะเป็นเพราะนักเรียนไม่มีสื่อที่หลากหลายพอที่ป้อนให้ การวิเคราะห์ที่เจาะลึกลงไปอีกซึ่งชี้ให้เห็นว่านักเรียนโรงเรียนขยายโอกาส (สปช.) จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือแทบจะไม่มีสื่อใดให้อ่านนอกจากการ์ตูนและหนังสือพิมพ์เท่านั้น หากถ้าไม่มีสื่อ นักเรียนจะเป็นนักอ่านที่อ่านหลากหลายได้อย่างไร

โจทย์ที่ต้องแก้กันต่อไปก็คือจะทำอย่างไรให้นักเรียนได้เข้าถึงสื่ออย่างหลากหลายเท่าเทียมกัน

วิจัยยาโรคปริทันต์

วชิรพร ศรีประเสริฐ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาเภสัชอุตสาหกรรม คณะเภสัชศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนนิสิต นักศึกษาไทยเข้าร่วมเสนอผลงานวิจัย ในการประชุมวิชาการระหว่างประเทศ “International Symposium on Microencapsulation” ที่ประเทศสิงคโปร์ จาก ๑๖ ประเทศทั่วโลก เมื่อเร็วๆ นี้

วชิรพร เผยว่า การประชุมดังกล่าวจะจัดขึ้นทุก ๆ ๒ ปี แต่ครั้งจะมีผู้เข้าร่วมประชุมทั่วโลก ๓๐๐ คน ซึ่งครั้งนี้ National University of Singapore เป็นเจ้าภาพ โดยตนได้นำเสนอผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบหรือระบบยาสำหรับฉีดร่องเหงือกในผู้ป่วยโรคปริทันต์ ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมใหม่ที่คิดค้นขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ายาดังกล่าวสามารถฆ่าเชื้อโรคในช่องปากได้ และมีประสิทธิภาพไม่แตกต่างจากการรับประทานยาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและอาจมีผลข้างเคียงต่อร่างกาย รวมทั้งยังใช้ทดแทนยาฉีดที่มีราคาแพงจากต่างประเทศด้วย ทั้งนี้ เธอยังคว้ารางวัล “Merit Poster Award” พร้อมเงินรางวัลอีก ๕๐๐ ดอลลาร์ จากผลงานโปสเตอร์นำเสนองานวิจัยที่นำไปจัดแสดง ซึ่งได้รับคำชมว่าเนื้อหางานวิจัยดังกล่าวครอบคลุมสมบูรณ์อีกด้วย

“เวทีนี้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษานานาชาติ ทั้งเรื่องเทคนิควิธีการค้นคว้าวิจัยงานด้านเภสัชกรรม ตลอดจนปัญหาที่แต่ละประเทศประสบอยู่ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีค่าต่องานวิจัยเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่อุปสรรคสำคัญต่อการวิจัยคือขาดการสนับสนุนงบประมาณและเครื่องมือปฏิบัติการ ซึ่งเรายังขาดแคลนอยู่มากจึงทำให้งานวิจัยไม่พัฒนาเท่าที่ควร โดยเฉพาะเรื่องของยารักษาโรคที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศเป็นมูลค่ามหาศาล” นิสิตปริญญาโท กล่าว

อย่างไรก็ตาม สาวเภสัช คนนี้ก็ยังเชื่อมั่นว่า ประเทศไทยมีศักยภาพทางด้านองค์ความรู้และทรัพยากรบุคคลไม่น้อยหน้าชาติใด ซึ่งการพัฒนาารูปแบบหรือระบบยาสำหรับฉีดร่องเหงือกในผู้ป่วยโรคปริทันต์ คงจะเป็นบทพิสูจน์ได้เป็นอย่างดีถึงคุณภาพงานวิจัยไทยที่เกิดจากความริเริ่มของตนเอง

ที่มา : หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

สารนำร่องงานวิจัยและพัฒนา

ผลวิจัยแฝงลอยหน้าโรงเรียน

ศ.ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว.) ประธานมิตร เป็นประธานในพิธีเปิดผลสรุปการวิจัยแฝงอาหารหน้าโรงเรียนในโครงการเรียนรู้คู่วิจัย ซึ่งนักเรียนจาก ๒๒ โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยกล่าวตอนหนึ่งว่า โครงการแฝงอาหารหน้าโรงเรียน จะทำให้นักเรียนและครูเรียนรู้จากสภาพจริงที่เกิดขึ้น วิจัยข้อมูลที่ชัดเจนว่า อาหารตามแฝงลอยมีอะไรที่เป็นประโยชน์

ภายหลังพิธีเปิด นักเรียนจาก ๒๒ โรงเรียนจับสลากลำดับนำเสนอโครงการแฝงอาหารหน้าโรงเรียน โดยโรงเรียนที่นำเสนออันดับแรกคือ โรงเรียนศรีอยุธยา ตามด้วยโรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนสตรีวิทยา ๒ เป็นต้น ซึ่งผลการวิจัยของนักเรียนพบอาหารตามแฝงหน้าโรงเรียนมีความหลากหลาย บางชนิดไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ ไม่มีภาชนะปกปิด การล้างจานชามไม่สะอาด ถึงขั้นน้ำแข็งผสมเครื่องดื่มแช่สารพัดสิ่งของเช่น ผัก เครื่องดื่ม ผลไม้ คนขายไม่มีหมวกคลุมผม ไม่มีผ้ากันเปื้อน บางรายสูบบุหรี่ขณะปรุงอาหาร รายได้ของแฝงอาหารหน้าโรงเรียนศึกษานารี วันละประมาณ ๑,๐๐๐ - ๑,๕๐๐ บาท ลูกค้าส่วนใหญ่คือนักเรียนและผู้ปกครอง

น.ส.ภัทรพรรณ วงศ์ศรีภูมิเทศ นักเรียนชั้น ม.๕ โรงเรียนราชินีบน กล่าวว่า โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้เคียงกับถนนเจริญไผ่กา มีแฝงอาหารริมถนนเจริญไผ่กามากกว่า ๕๐ แฝง ภายใต้การดูแลของ กทม. ซึ่งผลการเก็บข้อมูลเป็นเวลา ๓ เดือน พบความไม่เป็นระเบียบของแฝงอาหาร ถ้านักเรียนไม่เข้าแถวซื้ออาจตกถนนทำให้รถเฉี่ยวชนได้ แต่โรงเรียนไม่สามารถไปจัดระเบียบหรือจัดการเรื่องราคาอาหารในแฝงอาหารริมถนนได้ แต่นำผลการวิจัยนี้ไปปรับปรุงร้านขายอาหารในโรงเรียน รณรงค์ให้นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร ถึงขั้นน้ำแข็งสำหรับเครื่องดื่มกับแช่ของสดแยกจากกัน ปรับราคาอาหารให้เป็นธรรม ขายอาหารที่หลากหลายมีคุณค่ามากขึ้นเท่านั้น

ที่มา : หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ต้นเหตุภาวะลิ่มเลือดแข็ง

รายงานผลการวิจัยล่าสุดเกี่ยวกับการเดินทาง โดยเครื่องบินกับปัจจัยเกี่ยวข้องในการเกิดภาวะลิ่มเลือดในหลอดเลือดดำแข็งตัว (Deep Vein Thrombosis) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า DVT พบว่าผู้เดินทางในระยะใกล้ที่ใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๓ ชั่วโมงนั้นมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดลิ่มเลือดในหลอดเลือดดำแข็งตัวได้เช่นกัน

ศ.จิอานนิ เบลคาโต จากมหาวิทยาลัย GD Annun Zio ประเทศอิตาลี ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาวะลิ่มเลือดแข็งตัวที่มีผลเชื่อมโยงกับการเดินทางได้ทำการศึกษาวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๖๕ ปี โดยกลุ่มตัวอย่างจะผ่านการสแกนโดยเครื่องมือที่ใช้คลื่นความถี่ในการตรวจวัดอาการลิ่มเลือดแข็งตัวทั้งก่อนและหลังการเดินทาง

ผลจากการวิจัยพบว่า นักเดินทางนั้นมีความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะลิ่มเลือดจับตัวเป็นก้อน แม้จะเป็นการเดินทางในระยะสั้นๆ ก็ตาม โดยผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเกิดภาวะลิ่มเลือดจับตัวเป็นก้อนนั้น สามารถเกิดขึ้นได้ตั้งแต่ ๒ - ๓ ชั่วโมงแรกของการเดินทาง จากนั้นอัตราการความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะดังกล่าวจะยิ่งเพิ่มสูงขึ้นตามเวลาที่เพิ่มขึ้นในการเดินทาง

อาการดังกล่าวจะแย่งไปอีกหากนักเดินทางยังคงเดินทางต่อทันทีหลังจากลงเครื่องไปแล้ว เช่น การเดินทางต่อโดยรถยนต์หรือรถบัสเป็นระยะเวลานานๆ หรือแม้กระทั่งการนั่งพักรอเปลี่ยนเครื่องบินที่สนามบิน ดังนั้นนักเดินทางที่มีความจำเป็นต้องนั่งเป็นเวลานานๆ ควรเตรียมการป้องกันตนเองจากภาวะการเกิดลิ่มเลือดดังกล่าว โดยพยายามออกกำลังกาย เคลื่อนไหวกล้ามเนื้อ เปลี่ยนอิริยาบถ ดื่มน้ำสะอาดให้เพียงพอ และสวมใส่ถุงเท้าที่ไม่มีแรงกดรัดเพื่อช่วยให้เลือดไหลเวียนได้สะดวกขึ้นและช่วยลดอัตราการเสี่ยงของการเกิดลิ่มเลือดจับตัวเป็นก้อนได้

ที่มา : หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

ยีน...ทำให้อ้วน

ในอนาคตเราก็จะรู้ได้ว่าคนไหนที่จะมีอัตราเสี่ยงของการเป็นโรคอ้วนตั้งแต่เกิด จากการศึกษาของนักวิทยาศาสตร์อังกฤษที่ค้นพบยีนซึ่งอาจเพิ่มความเสี่ยงของโรคอ้วนจากการกินมากเกินไป โดยคาดหวังกันว่า การค้นพบดังกล่าวจะนำไปสู่การป้องกันโรคอ้วนซึ่งกำลังเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งได้

นักวิจัยจากอิมพีเรียล คอลเลจ ลอนดอน เผยว่า งานวิจัยของพวกเขาอาจนำไปสู่การทดสอบเพื่อระบุถึงคนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและจะได้มีการป้องกันล่วงหน้าโดยได้ค้นพบว่า “ยีนGAD๒” มีผลต่อการเพิ่มสารบางตัวต่อร่างกายที่ทำให้กระตุ้นความอยาก

การศึกษาซึ่งตีพิมพ์ใน พับลิก ไลบรารี ออฟ ไซเอนส์ ไบโอดี (Public Library of Science Biology) ระบุถึงพาหะที่เป็นตัวสำคัญมากในการทำให้เกิดอาการหิวมากขึ้น โดยหัวหน้าคณะวิจัย ศาสตราจารย์ฟิลิปเป้ โพรเกล กล่าวว่า โรคอ้วนเป็นปัญหาที่ซับซ้อน ซึ่งไม่สามารถอธิบายทั้งหมดได้โดยปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่เขาบอกว่า GAD๒ นั้นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งประมาณ ๑ ใน ๑๐ ในคนที่มีน้ำหนักมากเกินไปอย่างรุนแรง โพรเกลบอกว่า “การระบุถึงยีนชนิดนี้ได้ อาจช่วยพัฒนาการเพื่อตรวจดูคนที่อาจมีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วนในภายหลัง และจะได้มีมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพต่อไป”

๑ ใน ๕ ของชายชาวอังกฤษ และ ๑ ใน ๔ ของผู้หญิงเมืองผู้ดีนั้นเป็นโรคอ้วน โดยในช่วงเวลา ๒๕ ปีที่ผ่านมาอัตราของโรคนี้เพิ่มขึ้นถึง ๓ เท่า และแพทย์ต่างเป็นกังวลเป็นอย่างยิ่งเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยเด็ก โดย ๑ ใน ๓ ของเด็กนั้นมีน้ำหนักเกิน ขณะที่เด็กอังกฤษนั้นเป็นโรคอ้วนกันถึง ๑๗ เปอร์เซ็นต์เลยทีเดียว

งานวิจัยชิ้นดังกล่าวระบุว่ากรรมมีน้ำหนักที่มากเกินไปจะทำให้เสียชีวิตเร็วกว่าอายุขัยปกติถึง ๑๐ ปี โรคอ้วนยังได้เพิ่มความเสี่ยงของการเป็นมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคหัวใจ และโรคลมชักอีกด้วย โดยคาดว่า การเสียชีวิตราว ๓๐,๐๐๐ รายในอังกฤษต่อปีและค่าใช้จ่ายที่สูญเสียชีวิตไปประมาณ ๒.๕ พันล้านปอนด์ต่อปีนั้นก็ เป็นผลมาจากโรคอ้วน

การศึกษาของอิมพีเรียล คอลเลจ ซึ่งศึกษากับบุคคลกว่า ๑,๒๐๐ คนนี้ ระบุถึงยีน GAD๒ สองรูปแบบ อันแรกนั้นเป็นตัวที่ป้องกันโรคอ้วน ส่วนอีกตัวหนึ่งนั้นเป็นยีนที่กระตุ้นให้เกิดอาการอยากอาหารมากกว่าปกติ โดยจากการศึกษากับอาสาสมัครที่มีรูปร่างผอมบางนั้นพบว่า พวกเขาจะมียีนที่เป็นตัวแรกซึ่งเป็นตัวที่ป้องกันโรคอ้วน ขณะที่อ้วนจะมียีน GAD๒ รูปแบบหลัง

ยีนดังกล่าวจะกระตุ้นให้มีอาการอยากอาหารมากกว่าปกติ โดยจะไปเร่งการผลิตสารสื่อประสาท Gamma aminobutyric acid (GABA) ในสมอง เมื่อรวมกับโมเลกุลอื่น ๆ แล้วก็จะกระตุ้นทำให้เรากินมากขึ้น ขณะที่ ดร.เอียน แคมป์เบล ประธานของการประชุมโรคอ้วนแห่งชาติ กล่าวกับบีบีซีนิวส์ออนไลน์ว่า ปัจจุบันก็กำลังมีการศึกษาเกี่ยวกับยีนราว ๒๕๐ ตัว ที่อาจเกี่ยวข้องกับโรคอ้วนนั้น โดยระบุว่าโรคอ้วนนั้นเป็นโรคที่มีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างมาก การค้นพบนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้สามารถทราบล่วงหน้าและป้องกันโรคที่จะเกิดขึ้น

ที่มา : ผู้จัดการ

ที่ปรึกษา

นางพรพิมล อิศรคุณโกวิท : รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นายบุญเรือง บุรภัฏดี : ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

คณะทำงาน

นางสาวศิริพรรณ กาญจนอุดม : ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
นางสาวอุษา ไผ่ชิดตระกูล : วิทยากร ๗
นางดีอาพร สุขเวียด : วิทยากร ๗
นางสาวพจนา อีรามนตร์ : วิทยากร ๗
นางสาวอุษาทิพย์ จันทร์อัครรัตน์ : วิทยากร ๖
นางสาวนริลักษณ์ ศิริวรรณ : วิทยากร ๕
นางสาวปิยะวรรณ ปานโต : วิทยากร ๓

ผู้จัดทำ

นายฉันทมร ฐิตาบุญดี : วิทยากร ๔

ฝ่ายธุรการ

นางสาวธณัฐดา ทาเวื่อนศรี : เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๓
นางศศิภา พลอยเสียมพงษ์ : เจ้าหน้าที่งานธุรการ ๒
นางนันทน์ภัส ปิยะวิริยะกุล : เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑

ติดต่อขอรายละเอียดบทความได้ที่
กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗ - ๘, ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๒

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร